

Vakinhoudelijke voorbeelduitwerking keuzevak

Zorg en welzijn

Welzijn kind en jongere

Deze vakinhoudelijke uitwerking is in opdracht van de Stichting Platforms Vmbo en met financiering van het Ministerie van OCW in het kader van het projectprogramma Nieuw VMBO ontwikkeld en gereviseerd door een team van docenten en vakinhoudelijke specialisten.

De voorbeelduitwerking heeft geen officiële status en is alleen bedoeld om docenten een goede indruk te geven van hoe het keuzevak geïnterpreteerd kan worden om tot een zinvolle en werkbare uitwerking ervan te komen in onderwijs en schoolexaminering.

De vakinhoudelijke uitwerking is gebaseerd op het landelijk vastgestelde examenprogramma voor dit keuzevak (o.a. te vinden op www.platformsvmbo.nl). Het examenprogramma is door het ontwikkelteam uitgewerkt in zo toetsbaar en in het onderwijs herkenbaar mogelijke onderdelen.

De inhoudelijke verwantschap van dit keuzevak met kwalificaties, keuzedelen en certificaten in het mbo is vastgesteld door de Toetsingskamer van SBB.

De nieuwste versie van deze vakinhoudelijke voorbeelduitwerking is altijd te vinden op www.platformsvmbo.nl.

Aan deze vakinhoudelijke voorbeelduitwerking kunnen geen rechten worden ontleend.

Versie 1.1
25 maart 2020

© Stichting Platforms Vmbo

K/ZW/5 Welzijn kind en jongere

Ontwikkelaar	Connie den Boer/Petra Hondeveld/Hilde Hoving
Versie	1.1
Datum	25 maart 2020

Taak

Een bijdrage leveren aan de opvoeding en ontwikkeling van kinderen en jongeren en hierover rapporteren

In dit keuzevak geef je ondersteuning bij opvoeding en ontwikkeling van kinderen of jongeren in verschillende leeftijdsgroepen.

*onder leeftijdsgroepen verstaan we:

0 – 2 jaar baby en dreumes

2 – 4 jaar peuter

4 – 6 jaar kleuter

6 – 12 jaar schoolkind

12 – 18 jaar tiener

Je doet kennis op van verschillende opvoedingstechnieken en factoren die de ontwikkeling van kinderen en jongeren kunnen beïnvloeden. Doel hierbij is de zelfredzaamheid van het kind of jongere te vergroten en het maken van keuzes te stimuleren.

Je houdt je bezig met het organiseren en begeleiden van activiteiten voor de verschillende leeftijdsgroepen. Deze activiteiten evalueren en hierover rapporteren horen hierbij.

Voor het uitvoeren van de taak beheerst de kandidaat de voorwaardelijke kennis, vaardigheden en houding.

K/ZW/5.1 Deeltaak: Ondersteunen bij opvoeding en ontwikkeling

De kandidaat kan ondersteunen bij opvoeding van de verschillende leeftijdsgroepen. Hierbij moet de kandidaat kennis hebben van de ontwikkelingskenmerken per leeftijdsgroep en de ondersteuning bieden die daarbij past. De kandidaat heeft kennis over verschillende opvoedingsstijlen en kan verschillende opvoedingstechnieken toepassen.

Eindtermen

De kandidaat kan:		BB	KB	GL
1	de lichamelijke, geestelijke en sociale ontwikkeling van kinderen en jongeren benoemen	x	x	x
2	aangeven welke factoren de ontwikkeling kunnen beïnvloeden	x	x	x
3	opvoedingstechnieken benoemen en toepassen	x	x	x

De volgende professionele kennis en vaardigheden uit het Kernprogramma Zorg en Welzijn zijn op deze deeltaak van toepassing:

a.16 - b.1a - b.2a - b.10 - b.11 - b.12

Uitwerking

K/ZW/5.1.1 de lichamelijke, geestelijke en sociale ontwikkeling van kinderen en jongeren benoemen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	de verschillende leeftijdsgroepen benoemen	x	x	x
2	de ontwikkelingskenmerken voor specifieke leeftijdsgroepen benoemen		x	x
3	de motorische, sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling van de verschillende leeftijdsgroepen herkennen	x	x	x
4	de motorische, sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling van de verschillende leeftijdsgroepen benoemen		x	x
5	Het verschil uitleggen tussen grove en fijne motoriek	x	x	x
trefwoorden o.a. eenkennig, hechting, reflex, egocentrisch, oog-hand coördinatie				

K/ZW/5.1.2 aangeven welke factoren de ontwikkeling kunnen beïnvloeden

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	interne en externe beïnvloeding onderscheiden	x	x	x
2	interne en externe beïnvloeding benoemen		x	x
3	bevorderende en belemmerende factoren in de ontwikkeling onderscheiden	x	x	x
4	bevorderende en belemmerende factoren in de ontwikkeling benoemen		x	x
trefwoorden o.a. genetische factoren, omgevingsfactoren				

K/ZW/5.1.3 opvoedingstechnieken benoemen en toepassen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	verschillende opvoedingsstijlen herkennen	x	x	x
2	de essentie van verschillende opvoedingsstijlen omschrijven		x	x
3	verschillende houdingen ten aanzien van opvoeding, zoals vanuit levensovertuiging en vanuit culturele achtergrond, herkennen	x	x	x
4	verschillende houdingen ten aanzien van opvoeding, zoals vanuit levensovertuiging en vanuit culturele achtergrond, omschrijven		x	x
5	verschillende opvoedingstechnieken toepassen		x	x
trefwoorden o.a. autoritair, laissez-faire, democratisch, belonen, straffen, consequent				

K/ZW/5.2 Deeltaak: Kinderen en jongeren ondersteunen in dagelijkse situaties en hierbij de zelfredzaamheid bevorderen

De kandidaat kan ondersteunen bij de verzorging en begeleiding van de verschillende leeftijdsgroepen. De mate en manier van ondersteuning is passend bij de leeftijdsgroep en het ontwikkelingsniveau. Hierbij heeft de kandidaat als doel de zelfredzaamheid van het kind en/of de jongere te vergroten.

Eindtermen

De kandidaat kan:		BB	KB	GL
1	de zelfredzaamheid van het kind of de jongere stimuleren	x	x	x
2	structuur bieden	x	x	x
3	zorg dragen voor fysieke en sociale veiligheid	x	x	x
4	ondersteunen bij lichamelijke verzorging en hygiëne zonder fysieke overbelasting voor zichzelf	x	x	x
5	voeding verzorgen	x	x	x

De volgende professionele kennis en vaardigheden uit het Kernprogramma Zorg en Welzijn zijn op deze deeltaak van toepassing:

a.1 – a.4 - a.12 - b.2a - b.7 - b.8 – b.9

Uitwerking

K/ZW/5.2.1 de zelfredzaamheid van het kind of de jongere stimuleren

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	het kind of de jongere stimuleren tot zelfredzaamheid	x	x	x
2	het kind of de jongere positief benaderen en complimenten geven	x	x	x
3	het belang van zelfzorg en zelfredzaamheid uitleggen		x	x
4	bewust toepassen van opvoed- en omgangstechnieken om de zelfredzaamheid te bevorderen			x

K/ZW/5.2.2 structuur bieden

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	een evenwichtige dag -of weekindeling hanteren	x	x	x
2	een evenwichtige dag- of weekindeling opstellen		x	x
3	het belang van een evenwichtige dagindeling en regels uitleggen		x	x
4	consequent zijn in de omgang met kind en/of jongere	x	x	x
	trefwoorden o.a. rituelen, dagritme, regelmaat			

K/ZW/5.2.3 zorg dragen voor fysieke en sociale veiligheid

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	tijdens werkzaamheden de fysieke veiligheid van kinderen en/of jongeren bewaken	x	x	x
2	veiligheidsmaatregelen herkennen ten behoeve van de fysieke veiligheid van kinderen en/of jongeren	x	x	x
3	veiligheidsmaatregelen toepassen ten behoeve van de fysieke veiligheid van kinderen en/of jongeren		x	x
4	zorgen voor een veilige groepsfeer waarin verschillen worden gerespecteerd		x	x
5	verschillen erkennen op basis van culturele gebondenheid en geslacht	x	x	x
6	verschillende gewoontes, normen en waarden respecteren		x	x

trefwoorden o.a.: veiligheidsmaatregelen, preventie, toezicht, pesten, groepsdynamiek

K/ZW/5.2.4 ondersteunen bij lichamelijke verzorging en hygiëne zonder fysieke overbelasting voor zichzelf

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	ondersteuning bieden bij lichamelijke verzorging en dagelijkse hygiëne	x	x	x
2	het belang uitleggen van lichamelijke verzorging en hygiëne		x	x
3	kind en jongere stimuleren in zelfredzaamheid op het gebied van lichamelijke verzorging en hygiëne		x	x
trefwoorden o.a.: verschonen, mondverzorging, zindelijkheid, slaapritme, ergonomie				

K/ZW/5.2.5 voeding verzorgen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	verzorgen van gezonde voeding voor kinderen en/of jongeren	x	x	x
2	een gezonde maaltijd samenstellen volgens de Schijf van Vijf		x	x
3	rekening houden met de verschillende voedingsbehoefte per leeftijdsgroep	x	x	x
4	rekening houden met voedselallergieën en voedselintoleranties	x	x	x
5	rekening houden met verschillende voedingsgewoontes	x	x	x
6	het verschil aangeven tussen een voedselallergie en een voedselintolerantie	x	x	x
7	alternatieven toepassen bij voedselallergieën en voedselintoleranties		x	x

K/ZW/5.3 Deeltaak: (Re)creatieve activiteiten voor kinderen of jongeren organiseren en hen stimuleren en begeleiden

De kandidaat kan activiteiten voor kinderen en/of jongeren organiseren die passen bij hun interesses en mogelijkheden. De kandidaat kan kinderen en/of jongeren motiveren en stimuleren om aan deze activiteiten deel te nemen en hen daarin begeleiden.

Eindtermen

De kandidaat kan:		BB	KB	GL
1	passende activiteiten selecteren en organisatorische mogelijkheden inventariseren	x	x	x
2	een groep kinderen of jongeren stimuleren een keuze te maken	x	x	x
3	de activiteit uitleggen en voordoen	x	x	x
4	bij de uitvoering van de activiteit de deelnemers begeleiden	x	x	x
5	de activiteit afronden en evalueren	x	x	x

De volgende professionele kennis en vaardigheden uit het Kernprogramma Zorg en Welzijn zijn op deze deeltaak van toepassing:

a.1 - a.2 - a.4 - a.5 – a.6 – a.7 - a.8 - a.9 - a.10 - a.16 - b.7 - b.8 - b.9 - b.12 - b.14 - b.16

Uitwerking

K/ZW/5.3.1 passende activiteiten selecteren en organisatorische mogelijkheden inventariseren

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	wensen en mogelijkheden inventariseren van kinderen en jongeren	x	x	x
2	passende activiteiten selecteren	x	x	x
3	een overzicht maken van benodigde materialen en middelen	x	x	x
4	organisatorische mogelijkheden inventariseren	x	x	x

K/ZW/5.3.2 een groep kinderen of jongeren stimuleren een keuze te maken

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	kinderen of jongeren enthousiasmeren en motiveren	x	x	x
2	uitleg geven aan een groep	x	x	x
3	de verschillende mogelijkheden voorleggen en hulp bieden bij keuzes	x	x	x
4	advies geven en hulp bieden aan een groep of individu bij de keuze voor een activiteit		x	x

K/ZW/5.3.3 de activiteit uitleggen en voordoen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	duidelijk uitleg geven aan een groep kinderen of jongeren	x	x	x
2	de aandacht vragen en houden bij instructie	x	x	x
3	op een uitnodigende wijze een activiteit voordoen	x	x	x
4	taalgebruik en intonatie aanpassen aan de leeftijd van de groep		x	x
	trefwoorden, o.a. verbaal, non-verbaal, feedback			

K/ZW/5.3.4 bij de uitvoering van de activiteit de deelnemers begeleiden

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	de deelnemers op een positieve wijze begeleiden	x	x	x
2	rekening houden en inspelen op de groepsdynamica		x	x
3	positief feedback geven en deelnemers stimuleren	x	x	x
4	een haalbare tijdsplanning hanteren	x	x	x
5	inspelen op onverwachte gebeurtenissen en het proces sturen		x	x
	trefwoorden o.a. : heterogeen, homogeen, verticale groep, horizontale groep, spelvormen, speldoelinden, materiaalkeuze			

K/ZW/5.3.5 de activiteit afronden en evalueren

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	de activiteit sturen naar een afronding	x	x	x
2	de activiteit samen met de groep afsluiten	x	x	x
3	de activiteit evalueren aan de hand van het plan van aanpak	x	x	x
4	tips en tops formuleren		x	x
5	evaluatiepunten vastleggen en rapporteren		x	x

6	het groepsproces evalueren		x	x
trefwoorden o.a.: reflectie, logboek, procesevaluatie, feedback				

K/ZW/5.4 Deeltaak: De omgeving verzorgen en inrichten voor een leeftijdsgroep

De kandidaat kan zorgen voor een veilige, schone en uitnodigende omgeving die past bij een leeftijdsgroep. De kandidaat kan hierbij veiligheid van de kinderen of jongeren in acht nemen en afstemmen op een leeftijdsgroep.

Eindtermen

De kandidaat kan:		BB	KB	GL
1	de ruimte verzorgen en inrichten zodat deze schoon, veilig, sfeervol en aantrekkelijk is	x	x	x
2	voorwerpen op de juiste plaats opbergen	x	x	x

De volgende professionele kennis en vaardigheden uit het Kernprogramma Zorg en Welzijn zijn op deze deeltaak van toepassing:

a.9 – a.10 – a.11 - a.12 – a.13 – b.8 – b.12

Uitwerking

K/ZW/5.4.1 de ruimte verzorgen en inrichten zodat deze schoon, veilig, sfeervol en aantrekkelijk is

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	zorgen voor een schone en opgeruimde omgeving voor kinderen of jongeren	x	x	x
2	aanpassingen voor een kind veilige omgeving benoemen	x	x	x
3	zorgen voor een sfeervolle en aantrekkelijke ruimte voor jongeren	x	x	x
4	wettelijke eisen en veiligheidsvoorschriften in en rondom een gebouw gericht op kinderen en jongeren benoemen		x	x
trefwoorden o.a.: hygiëne, schoonmaakplan, kindveilige aanpassingen, wettelijke eisen en voorschriften van materialen, gifwijzer				

K/ZW/5.4.2 voorwerpen op de juiste plaats opbergen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	een kind veilig en kindvriendelijk opruimsysteem hanteren	x	x	x
2	een kind veilig en kindvriendelijk opruimsysteem bedenken		x	x

K/ZW/5.5 Deeltaak: Een dagrapportage maken volgens een rapportagesysteem en dit mondeling toelichten

De kandidaat kan een objectieve rapportage opstellen en hiervoor een digitaal systeem hanteren. De kandidaat neemt hierbij de privacy van cliënten in acht. De kandidaat kan in een rollenspel een rapportage aan ouders/verzorgers mondeling toelichten en hierbij passend taalgebruik hanteren.

Eindtermen

De kandidaat kan:		BB	KB	GL
1	een dagrapportage invullen	x	x	x
2	mondeling rapporteren aan leidinggevende, ouders of verzorgers (in simulatie)	x	x	x

De volgende professionele kennis en vaardigheden uit het Kernprogramma Zorg en Welzijn zijn op deze deeltaak van toepassing:

a.1 – a.2 – a.6 – a.8 – a.14 – a.15 – a.16 – b.3 - b.7 – b.8 – b.9 – b.12 – b.13 – b.14- -b.16

Uitwerking

K/ZW/5.5.1 een dagrapportage invullen

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	het verschil herkennen tussen objectieve en subjectieve informatie	x	x	x
2	een objectieve schriftelijke rapportage opstellen	x	x	x
3	in een schriftelijk rapportage de Nederlandse taal juist hanteren	x	x	x
4	ICT vaardigheden hanteren in het verwerken van gegevens in een digitaal systeem	x	x	x
5	zorgvuldig omgaan met de privacy van cliënten	x	x	x

K/ZW/5.5.2 mondeling rapporteren aan leidinggevende, ouders of verzorgers (in simulatie)

In dit verband kan de kandidaat:		BB	KB	GL
1	een formeel gesprek voeren met ouders/verzorgers	x	x	x
2	empathie tonen in een gesprek	x	x	x
3	rekening houden met normen en waarden van ouders/verzorgers in een gesprek	x	x	x
4	objectiviteit tonen in een gesprek en de privacy van cliënten in acht nemen		x	x
5	objectief rapporteren aan een leidinggevende	x	x	x
trefwoorden o.a.: werkoverleg, vaktaal, empathie, normen en waarden				

Vakinhoudelijke verwantschap met mbo

Dit keuzevak is verwant aan de inhoud van de volgende kwalificaties binnen het mbo:

Dossier	crebo	Kwalificatie	crebo	Niveau
Pedagogisch Werk	23241	Pedagogisch medewerker kinderopvang	25603	3
		Gespecialiseerd pedagogisch medewerker	25484	4
		Onderwijsassistent	25485	4
Entree	23110	Assistent dienstverlening en zorg	25251	1
Dienstverlening	23189	Helpende zorg en welzijn	25498	2
Maatschappelijke Zorg	23181	Begeleider gehandicaptenzorg	25475	3
		Begeleider specifieke doelgroepen	25476	3
		Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg	25477	4
		Agogisch medewerker GGZ	25474	4
		Thuisbegeleider	25479	4

		Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen	25478	4
--	--	---	-------	---

Dit keuzevak is verwant aan de inhoud van het volgende keuzedeel:

Keuzedeel	ID Code	Certificaat
Doorstroom naar HBO mens en maatschappij	K0231	
Gekwalificeerd nanny	K0314	X
Jeugd en opvoedhulp	K0159	X
Specialist leesbevordering 0 tot 12 jaar	K0879	X
Combifunctionaris IKC/Brede school	K0145	
Sportinstructie en activiteiten voor kinderen 4-12 jaar	K1132	
Assisteren bij zorg en welzijn	K0745	X
BSO 8 tot 12 jaar	K0611	X
Ontwikkelingsgericht werken in de VVE	K0388	
Jongerenwerk	K0160	
Leider sportieve recreatie	K0920	